

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM DOKTORI ISKOLA

A mélység egy másik szélesség

Mestermű leírása

Zalavári András

2020-2023

Témavezetők

Prof. Emerita Maurer Dóra

Dr. habil, DLA Szegedy-Maszák Zoltán

A doktori kutatásaim elején a szokatlan nézőpontok foglalkoztattak. Olyan leképezési lehetőségek után kutattam, amik szisztematikusan, egy-egy szabály vagy szabályrendszer alapján ábrázolják a tárgyi világot. Ilyen például a fordított perspektíva, vagy a bizánci perspektíva.

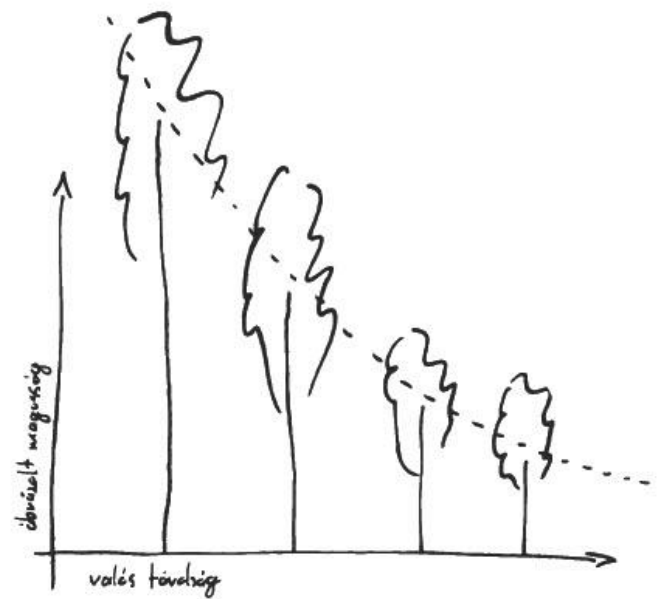
2011-ben készítettem el az első idevonatkozó munkámat a "Hősök tere" fotómontázst, ami a budapesti Hősök terét ábrázolja vízszintesen a fordított perspektíva, függőlegesen a megszokott perspektivikus vetület szabályait alkalmazva.

A tér a tárgyi világ rendező elve és mint ilyen, a tér leképezési formái a tárgyi világ reprezentációi. Az elv, ahogy a teret ábrázolom, minden esetben jelentést hordoz, hiszen a külvilágnak különböző aspektusai más-más arányban jelennek meg a vetületeken.

Ezen a ponton merült fel, hogy a gondolkodásunk rejtett formái között talán szerepelnek hasonló reprezentációk. A tárgyakat hajlamosak vagyunk önmagukban elgondolni, amihez például a fordított perspektíva tulajdonságai hasonlóak. A fordított perspektivikus vetületen nem a néző, hanem a választott tárgy a vetület legfontosabb szereplője.

A mélység egy másik szélesség című sorozat esetében a korábbi komplex vetületek helyett valami sokkal elemibb megközelítést kerestem. A perspektivikus vetület egyik legegyszerűbb megfogalmazása, hogy minél messzebb van valami, az annál kisebbnek látszik. Egész pontosan a látszólagos méret fordítottan egyenesen arányos a valós távolsággal. Ezt a szabályt alkalmaztam a fényképek és videómunkák megalkotásában.

(16.)

A fák annál kisebbnek látszanak, minél messzebb vannak.
Pont így: ábrázolt magasság = $1 / \text{valós távolság}$.

Fusz Máttyás, Kristóf Krisztián, Zalavári András, *A madarak tapsolnak*, 16. Kép 2021

Zalavári András, *Futópálya* 2020

A képek úgy készülnek, hogy egy adott útvonalon végighaladok, és apró lépésenként készítek egy-egy újabb fényképet. A képek száma néhány száztól több ezer képig terjedhet. Ezeket a kiindulóponttól számított távolsággal arányosan egyre kisebb méretben helyezem egymásra.

(Technikailag úgy is el lehet képzelni, mint egy réskamerát, amiben a rés egy téglalap, ami a haladás irányával arányosan szűkül. Ily módon az analóg résképekhez hasonlóan, egy hosszú expozícióval is el lehetne készíteni a vetületet.)

A sorozat közt a szabály különböző változatai szerepelnek. Ilyen változó a távolság és a méret közti pontos arányosság, a valós horizont és a kép mértani közepének a szerepe és a haladás iránya is.

Zalavári András, Platánsor I-III. 2020

Amellett, hogy a vetületnek a végleges formája egy kép, a sorozat részét képezi, a folyamat közttes fázisa, a vetület kialakulása videó formájában. A sorozat legújabb darabja az "Utazó perspektíva viharban". Ennek a videó változata volt látható 2021-ben "A Madarak Tapsolnak, amikor felszállnak" című kiállításon a Paksi képtárban. A felvételnek a giclee print változata, még nem volt bemutatva.

Bármilyen fénykép részét képezi a pillanatnál valamivel hosszabb időintervallum. A klasszikus fényképeknél ez a pillanatok egymásra exponálását jelenti, ami "bemozdulással" jár. Ezen a képen egy hosszú, körülbelül 20 perces autóút felvétele látható, a fenti szabályszerűségek szerint ábrázolva. Minél később és egyben távolabb a kiindulóponttól készült egy-egy kép, annál kisebb méretben van ábrázolva. A képek mérete a perspektíva szabályai szerint a távolsággal logaritmus arányban csökken. A kép középpontját pedig a valós horizont határozza meg.

Zalavári András, Utazó perspektíva viharban, 2023